

Vuk'uzenzele

'n Produk van die Regering se Kommunikasiediens (GCIS)

English/Afrikaans

April/Mei 2022

Voedingsprogram maak seker dat kinders nie honger ly nie

Meer as nege miljoen kinders ontvang 'n voed-same maaltyd by die skool danksy die regering se nasio-nale skoolvoedingsprogram (NSVP) wat in 1994 ingestel is.

Die program is daarop gemik om kinders se leer-vermoë te verbeter deur wanvoeding en hongerte te verminder en skoolbywoning te verbeter, veral by voor-heenbenadeelde skole.

“Die program speel 'n kritiese rol in die bevordering van leerders se grondwetlike reg tot basiese voeding en basiese onderwys,” verduidelik die adjunkminister van basiese onderwys, dr. Regi-nah Mhaule.

Weens die NSVP daag meer kinders betyds en ook meer gereeld vir skool op en hulle konsentrasie in die klas het verbeter.

Volgens die departement van basiese onderwys (DBO) word leerders goeie eet- en leefstylgewoontes geleer.

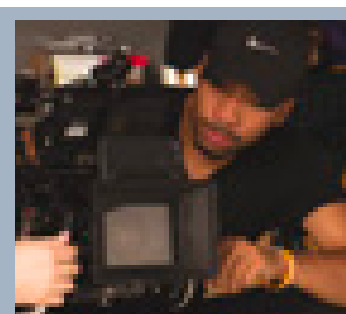
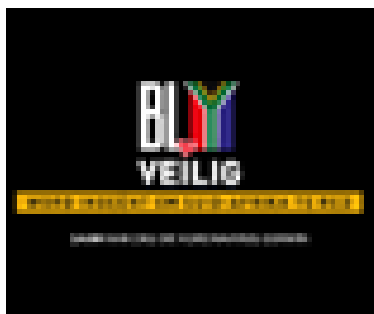
Skole word ook aangemoedig om hulle eie groentetuine aan te plant om die

Vervolg op bl. 2

Anders-normale boer skep werke vir inwoners

Bladsy 6

MDDA verander proses vir gemeenskaplike mediabefondsing.

Bladsy 12

Om Vuk'uzenzele te lees, laai die GOVAPP af by:

Soek na SA Government op Google Playstore of App Store

KONTAK ONS

Vuk'uzenzele

@VukuzenzeleNews

Webwerf: www.gcis.gov.za
www.vukuzenzele.gov.za

E-pos: vukuzenzele@gcis.gov.za
Tel.: (+27) 12 473 0103

Tshedimosetso House:

Hv. Frances Baard- en Festivalstraat 1035, Hatfield, Pretoria, 0083

GRATIS NIE TE KOOP NIE

Vervolg van bl. 1

NSVP-spyskaart aan te vul. Leerders, opvoeders en ouers word geleer hoe om hulle eie kos te kweek.

NSVP-toekennings

Thabang Primary School in Bethlehem in die Vrystaat is een van die skole wat baatvind by die NSVP.

Die skool het onlangs die toekenning as beste skool in die NSVP ontvang. Die toekennings vier skole se voedingsprogramme deur na hulle higiëne- en veiligheidspraktyke, voedsame maaltye, groentetuine en voedingsopvoeding te kyk.

“Ek is verskriklik dankbaar dat die skool die toekenning gewen het,” sê Seyanokeng Sejake, Thabang Primary School se hoof van die afgelope 24 jaar.

Thabang Primary School se voedingsprogram kom al van 1994 af aan. Dit maak vandag seker dat sy 1 065 leerders elkeen daaglik sê Sejake.

Die kos word deur werklose persone in die gemeenskap gekook wat deur die skool se beheerliggaam (SBL) aangewys word.

“Ons ses vrywillige voedselhanteerders (VVH) wat in ons diens is, berei die kos voor wat deur die departe-

ment van onderwys verskaf word deur die toekenning van fondse aan die skool,” sê Sejake.

Die VVH's ontvang elkeen 'n toelaag vir die voorbereiding van die voedsel.

Thabang Primary School het met die louere weggestap by die toekennings weens harde werk en toewyding van sy SBL, bestuurspan en funksionele NSVP-komitee, sê. Sejake

“Stiptelikheid is die wagwoord. Ons laat nie afwesigheid sonder 'n geldige rede toe nie en het geen persone wat uitval nie. Ons leerders se konsentrasie en algemene prestasie het ook verbeter,” voeg sy by.

Die skool se voedingsprogram gaan nou net verder verbeter aangesien die wenprys 'n ultramoderne kombuis is wat deur die Tiger Brands-stigting gebou gaan word.

Die skool maak seker dat daar genoeg kosvoorraad is wat behoorlik bestuur word, om seker te maak dat daar altyd voedsel vir die program is.

“Ons het byvoorbeeld 'n groentetuin wat groente voorsien om die NSVP-toelaag aan te vul,” verduidelik Sejake.

Toekenningweners

Grootdrink Intermediate in die Mgcawu-distrik in die

Noord-Kaap het tweede gekom in die kategorie vir beste skole en Aaron Gqedu Primary School in Nelson Mandela-baai in die Oos-Kaap derde.

Hulle sal kombuistoerusting van die departement van basiese onderwys ontvang.

Die toekenning vir die beste distrik is deur Umzinyathi (KwaZulu-Natal) gewen. Die ZF Mgcawu-distrik (Noord-Kaap) het tweede gekom en Metro Noord (Wes-Kaap) derde. Elke distrik het kantoor- en rekenaartoerusting gewen.

Die NSVP het in 2020/21 maaltye aan kinders in 21 189 skole voorsien.

Hou kinders veilig aanlyn

Met die wêreld wat toenemend aanlyn raak, is dit belangrik dat kinders dié geleenthede aangryp terwyl hulle terselfdertyd veilig bly.

Die Regeringskommunikasie en Inligtingstelsel (GCIS) en Digify Africa het onlangs 'n webinaar tesame met Media Monitoring Africa (MMA) en die Film- en Publikasieraad (FPR) aangebied om kinders, opvoeders, ouers en die publiek te leer hoe om verantwoordelik te wees wanneer hulle aanlyn is.

Phakamile Khumalo, die programbestuurder van die ontwikkeling van openbare en mediavaardighede by MMA, sê dat sewe uit 10 kinders wat as deel van die SA Kids Online Study vrae beantwoord het, gesê het dat hulle die internet sonder hulle ouers se toestemming gebruik. Slegs vier uit 10 kinders het gesê dat hulle een of ander vorm van inligting oor aanlynveiligheid het.

Dit toon dat kinders vaardighede en hulpbronne benodig om hulle te help om die internet op 'n veilige manier te gebruik.

Mmaletjema Poto, die FPR se kinderbeskermingsbeampte, sê dat ouers bewus moet wees van die gevare wat hulle kinders aanlyn kan teenkom, insluitend die kyk van pornografie of seksuele misbruik van kinders en gereedmaking deur seksuele predatore.

Kinders kan die teiken van aanlyn seksuele predatore word deur net 'n

onskuldige internetsoektog te doen en op die verkeerde skakel te klik. Oortreders begin dan hulle vertroue wen en begin hulle voorberei.

“Die kind is dikwels verleë en praat dus nie daaroor nie, wat dit moeilik maak om uit die gereedmakingsiklus uit te breek,” sê Poto.

Sy het ook daarteen gewaarsku dat mense video's of foto's van kinderpornografie aanlyn deel.

“Dit het die norm geraak om inhoud op sosiale

media te deel, maar om dié soort inhoud te deel, is 'n bewys van kindermishandeling. Dit is 'n kriminele oortreding om in die besit van sodanige inhoud te wees of dit te deel,” het Poto bygevoeg.

Hulp is beskikbaar

Daar is verskeie hulpbronne beskikbaar om kinders te help om die internet op 'n veilige manier te gebruik.

Die MMA bedryf Web Rangers, 'n digitale geletterdheidsprogram om

leerders, onderwysers en ouers se vaardighede op te skerp en uit te brei. Opvoedkundige video's oor kuberboeliededrag, sexting en aanlyn gereedmaking is beskikbaar by www.webrangers.co.za

Die MMA help ook kinders deur sy Hashplay-webblad (<https://hashplay.co.za>) wat 'n sosiale mediaplatform insluit wat kinders toelaat om met 'n aanlyn konsultant te praat oor dit wat hulle op sosiale media teëkom.

Digify Africa het 'n gratis Kitso WhatsApp-bot wat kinders help om digitale geletterdheidsvaardighede te ontwikkel. Besoek <https://digifyafrica.com/learners-responsible-citizens>.

Jy kan aanlyn seksuele misbruik van kinders of geweld teenoor kinders by die FPR aanmeld deur 'n e-pos te stuur aan hotline@fpb.org.za of 012 003 1400 te skakel. Dit kan anoniem aangemeld word.

government communications

Department: Government Communication and Information System
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Tel: 012 473 0353

Email: vukuzenzele@gcis.gov.za

Address: Private Bag X745, Pretoria, 0001

Head of Editorial and Production
Regomoditswe Mavimbela | Regomoditswe@gcis.gov.za

Editor-in-Chief
Tyrone Seale | Tyrone@gcis.gov.za

Managing Editor
Irene Naidoo | irene@gcis.gov.za

News Editor
Noluthando Motswai | noluthandom@gcis.gov.za

Writers
More Matschediso
Silusapho Nyanda

Graphic Designers
Tendai Gonese | Benny Kubjana

Production Assistants
Jauhara Khan | Sebastian Palmer

Language Practitioners
Nomgcibelo Motha | Boitumelo Phalatse
Thandolunye Magudulela | Sizwe Ziqubu

All rights reserved. Reproduction of the newspaper in whole or in part without written permission is strictly prohibited.

Vuk'uzenzele
is published by Government Communications (GCIS)

Distributed by:

Verbeterde belastinginvordering ondersteun herstel en groei

Die Suid-Afrikaanse Inkomstediens (SAID) het onlangs in sy voorlopige belastinginvorderingsverslag aangekondig dat dit oor die R1,5 biljoen tussen April 2021 en Maart 2022 ingevorder het.

Dit is 'n 25% verbetering teenoor die vorige jaar en 'n 15% toename teenoor die laaste jaar voor die KOVID-19-pandemie.

SAID het ook oor dieselfde tydperk die hoogste bedrag in belastingterugbetalings uitbetaal sedert hy 25 jaar gelede tot stand gekom het.

'n Bekwame belastinginvorderingsagentskap is die grondslag van 'n bewame staat.

Inkomstebelasting versnel ons nasie se ontwikkeling. Die geld wat deur SAID ingevorder word, finansier dienslewering en infrastruktuur.

Ons was, deur middel van die R17,8 biljoen wat SAID ingevorder het sedert sy totstandkoming in 1997, in

staat om meer maatskaplike infrastruktuur te bou soos klinieke, skole en hospitale; paaie op te gradeer en nuwe paaie te bou, en om die samelewing se mees kwesbare mense te ondersteun deur middel van toelae en ander maatreëls.

Wanneer invorderingstelsels van inkomstebelasting en die ondersteunende wetgewing effektief, ongekompliceerd en billik is, dien dit as aansporing vir groter voldoening.

Die herstel van stabiliteit en geloofwaardigheid in SAID was een van my eerste prioriteite toe ek in 2018 as president verkies is.

SAID het, soos 'n aantal van die ander sleutelinstellings, ook deurgeloop onder die slegte gevolge van staatskaping, waar politieke inmengery, wanbestuur en ander faktore sy doeltreffendheid ernstig benadeel het. Dit het nie net die belastingbetaler se moreel ernstig geknou nie, maar ook

'n verlies aan sakevertroue in die organisasie tot gevolg gehad.

Ek het in 2018 'n kommissie van ondersoek na belastingadministrasie en -regering by SAID aangestel onder voorsitterskap van die afgetrede regter Robert Nugent. Die kommissie het sy finale verslag teen die einde van dieselfde jaar ingedien.

SAID het vier jaar later byna al 16 aanbevelings en 27 subaanbevelings van die kommissie geïmplementeer om stabiliteit in die organisasie te herstel.

SAID het 'n gefokusde omkeerstrategie aangedryf om homself aan die voorpunt van doeltreffendheid en diensuitnemendheid te posisioneer. Hy het 'n gekombineerde program om belastingmoraliteit en -voldoening te bevorder.

Die huidige hoë kommoditeitspryse wat verhoogde inkomste uit korporatiewe inkomstebelasting tot gevolg het, het bygedra tot

die jongste inkomstebelastingmeevaller. Die stappe wat SAID gedoen het om sy informasietegnologie en ander infrastruktuur te verbeter, doeane te moderniseer, vaardige personeel te werf en belastingontduiking en kriminele aktiwiteit te bekamp, het ook 'n rol gespeel.

Een van die Nugent-kommissie se aanbevelings was dat SAID sy kapasiteit om onwettige handel te monitor en te ondersoek, herinstel.

Die eenheid wat onwettige ekonomie ondersoek wat in 2018 heringestel is, het 'n paar suksesse behaal in die bekampings van onwettige ekonomiese handel, insluitend deur te fokus op nievoldoening aan doeanevereistes.

Belastinginvordering van maatskappye wat op die JEB gelys is, multinationale maatskappye en hoë-nettowaaarde-individue, word nou meer doeltreffend bestuur deur die eenheid vir groot besighede wat in 2020 hervestig is.

'n Gevolg van SAID se omkeer is die verbeterde voldoening in persoonlike inkomstebelasting, korporatiewe inkomstebelasting en Pay as You Earn.

SAID is besig om die wind uit die seile van belastingontduikers, begunstigdes van inkomste uit misdaad en diegene wat by korrupte aktiwiteite betrokke is, te neem. Dit is alombekend dat 'die belastinggaarder' een van die doeltreffendste instrumente is om korrupsie te bekamp.

SAID het, in gevalle waar

individue se lewenstyle nie ooreenstem met wat hulle verklaar nie, leefstyloudits uitgevoer. SAID het, in die laaste jaar, leefstyloudits voltooi wat die invordering van 'n verdere R474 miljoen tot gevolg gehad het.

Soos ons met die pogings voortbeur om die kapasiteit van die staat te versterk en instellings te herbou wat sistematies deur staatskaping verswak is, het ons baie om te leer uit dit wat SAID in 'n relatief kort tydjie bereik het.

As staatsinstellings goed bestuur word en doeltreffend funksioneer, as hulle geloofwaardigheid en billikheid in hulle sake demonstreer, dra dit by tot verhoogde vlakke van vertroue in die regering. Sake- en beleggersvertroue verbeter ook, wat groter beleggings en ekonomiese groei aanmoedig.

Die leierskap en personeel van SAID moet gelukkig gewens word met hulle prestasie. Dank moet aan die lojale Suid-Afrikaanse belastingbetalers gaan. Sonder hulle samewerking sou die jongste inkomste nie moontlik wees nie. Dat SAID die belastingbasis met 1,8 miljoen nuwe registrasies oor die afgelope jaar kon uitbrei, is nog 'n uitstaande prestasie.

Ons kan Suid-Afrika net herbou as ons voortgaan om dié gedeelde verpligting na te kom en as ons die werk waarmee ons besig is verskerp, om te verseker dat dié belastinggeld wyslik en doeltreffend aangewend word.